

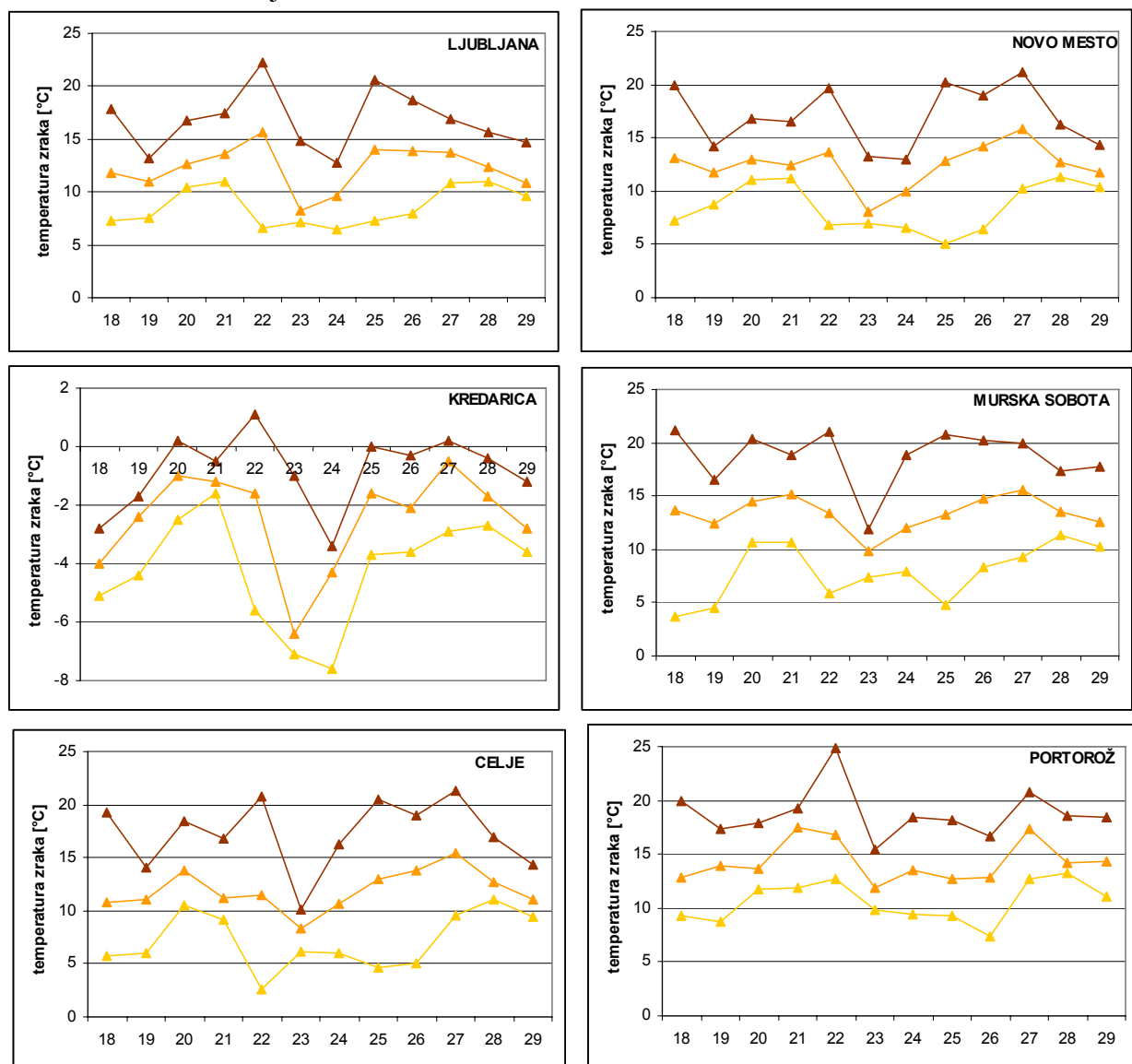
Dekadni bilten vodnobilančnega stanja v Sloveniji 18. april – 30. april 2009

OBVESTILO

Ob prehodu v drugo polovico aprila so se tla že zelo izsušila. A visoke temperature zraka so popustile in po večini Slovenije smo imeli deževno vreme. Talne zaloge vode so tako razen v severovzhodni Sloveniji spet nekoliko bolj polne, možnosti za pozebo pa so tudi le minimalne. Ob višjih temperaturah zraka se bodo težave s preskrbljenostjo rastlin z vodo takoj pokazale v Prekmurju, kjer je stanje tal že sedaj preveč suho, zaloge pa niso polne niti drugod po Sloveniji.

1. Meteorološke razmere

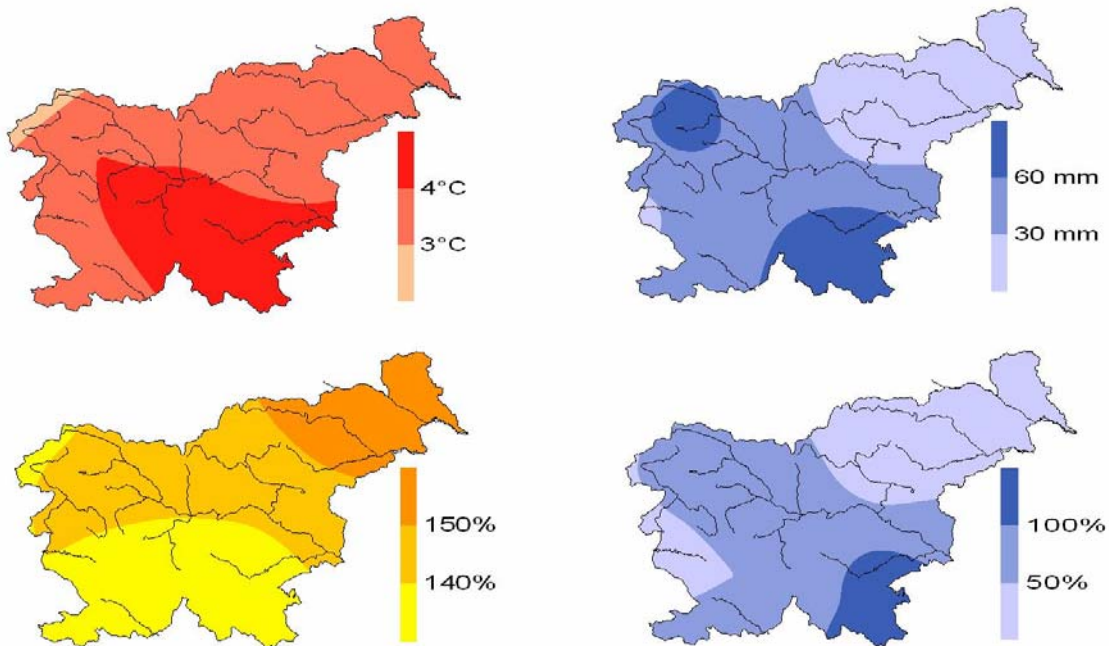
Povprečne dnevne temperature zraka so se spustile pod 15 °C z izjemo kakšnega dne, predvsem na Primorskem. Tudi maksimalne temperature zraka so le kakšen dan segle nad 20 °C, več toplih dni so imeli v Prekmurju.

Slika 1. Dnevne minimalne (rumena), povprečne (oranžna) in maksimalne (rjava) temperature zraka v zadnji dekadi aprila 2009 za izbrane kraje v Sloveniji.

Najbolj se je ohladilo v dneh med 22. in 25. aprilom (ohladitev ni dosegla hkrati celotne Slovenije), ko je povprečna dnevna temperatura zraka povsod razen na Primorskem padla pod 10 °C, na Kredarici pod -6 °C. Tudi ostale dni so bile temperature zraka na Kredarici negativne. Potek temperatur zraka po dnevih si za šest lokacij lahko ogledamo na grafih na prvi sliki.

Odklon povprečne temperature zraka od dolgoletnega povprečja se je v drugi dekadi aprila gibal okoli 4 °C. V zadnji dekadi pa so se vrednosti precej zmanjšale, vendar grafična predstavitev zaenkrat še ni pripravljena. Tudi trajanje sončnega obsevanja je bilo po drugi dekadi še zelo nadpovprečno (slika 2), a smo ga bili v zadnji dekadi deležni precej manj.

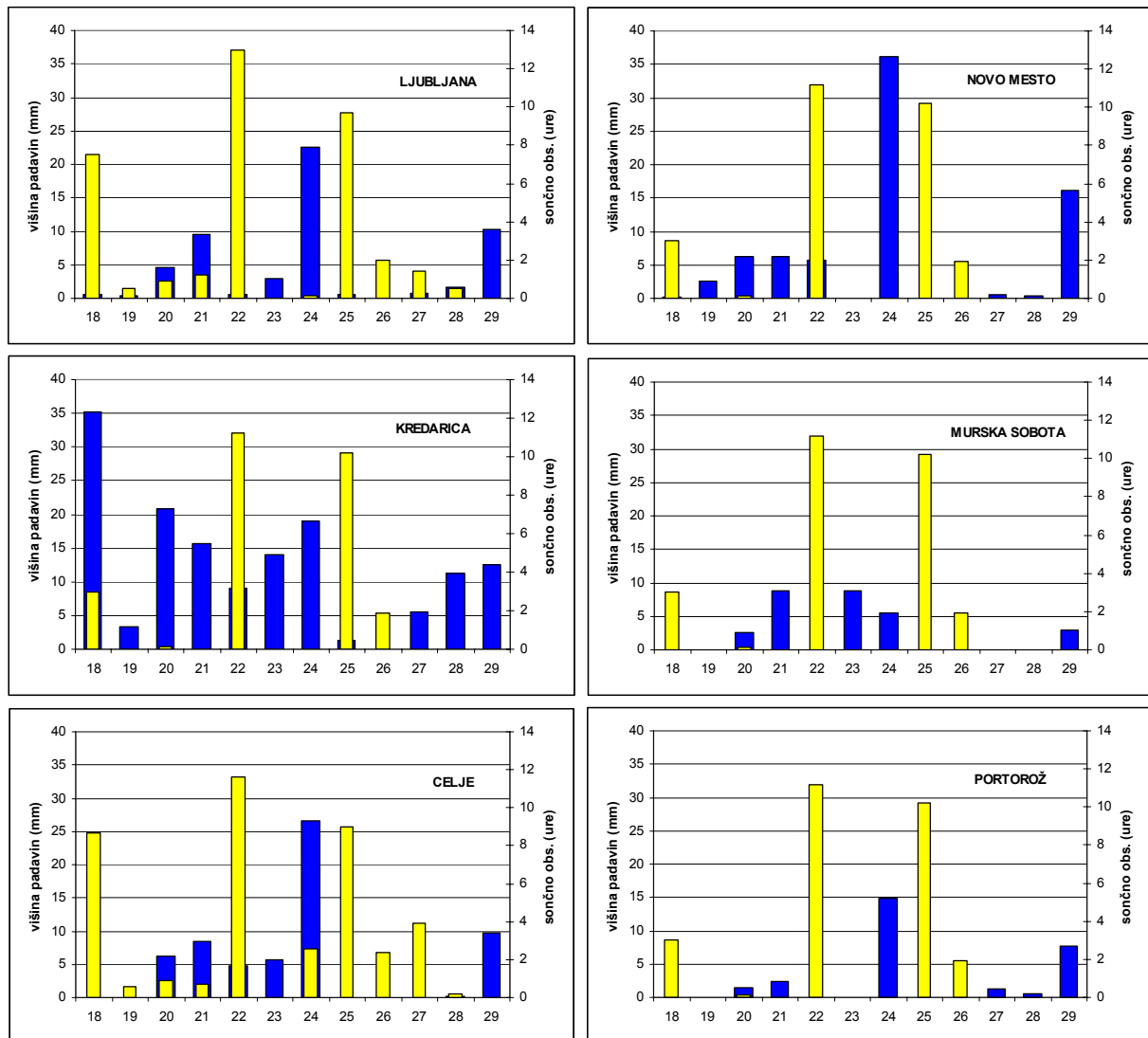
Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka in trajanja sončnega obsevanja za prvi dve dekadi aprila 2009 od dolgoletnega povprečja 1961-1990 (levo) ter količina padavin za prvi dve dekadi aprila 2009 in odklon od povprečja (desno) v Sloveniji.

V prvih dveh tretjinah aprila ni padlo veliko padavin (slika 2 – podpovprečno), kar se je že odražalo na vodni bilanci tal.

Zadnja dekada pa je prinesla skoraj same deževne dni. Največ sončnega obsevanja smo bili deležni 22. in 25. aprila, ko je bilo jasno po večini Slovenije. V osrednji Sloveniji je v teh zadnjih desetih dneh padlo okoli 50 mm dežja, v okolici Novega mesta preko 70 mm. Najbolj obilne so bile padavine v hribovitem svetu na Gorenjskem, na Kredarici je padlo preko 140 mm padavin – večinoma mokrega snega. Snežilo je tudi ponekod do nižin (Rateče). Precej manj pa je deževalo na severovzhodu in jugozahodu Slovenije, večinoma je padlo pod 30 mm (slika 3).

2. ETP

Po izjemno visokih vrednostih potencialne evapotranspiracije ob koncu prve dekade aprila, se je stanje ob znižanju temperatur zraka nekoliko umirilo. Vrednosti potencialne evapotranspiracije večinoma niso segle preko 3 mm, v deževnih dneh niti preko 2 mm. Izjema je severovzhodna Slovenija (in deloma Primorska), kjer je bilo sonca več in so v nekaterih dneh vrednosti dosegle skoraj 4 mm. Skupne vrednosti v zadnjem tednu so na tem območju dosegle 20 mm, drugod nekoliko manj.

Slika 3. Dnevno trajanje sončnega obsevanja in količina padavin v zadnji dekadi aprila 2009 za izbrane kraje v Sloveniji.

3. Vodna bilanca

Pregled vodnobilančnih razmer je prikazan v spodnji preglednici. Kumulativna vrednost za vegetacijsko obdobje (od 1. aprila dalje) je bila v prvi dekadi aprila v večjem delu Slovenije že precej negativna, zato je bila količina padavin v zadnjem obdobju večinoma premajhna, da bi se bilanca obrnila na pozitivno. V zadnjem tednu je bila sicer bilanca pozitivna na vseh lokacijah razen v Murski Soboti, a ostaja skupna bilanca negativna povsod razen v Ljubljani in Novem mestu, kjer imamo okoli 20 mm presežka. Največji vegetacijski primanjkljaj se trenutno kaže na osrednjem Štajerskem in v severovzhodni Sloveniji. Podobno je tudi na Obali, nekoliko bolj pa na Goriškem in v Vipavski dolini ter v okolici Celja.

Ker je bila poraba vode pri rastlinah zaradi nižjih temperatur zraka v tem obdobju še nizka, preskrba rastlin z vodo še ni bila problematična.

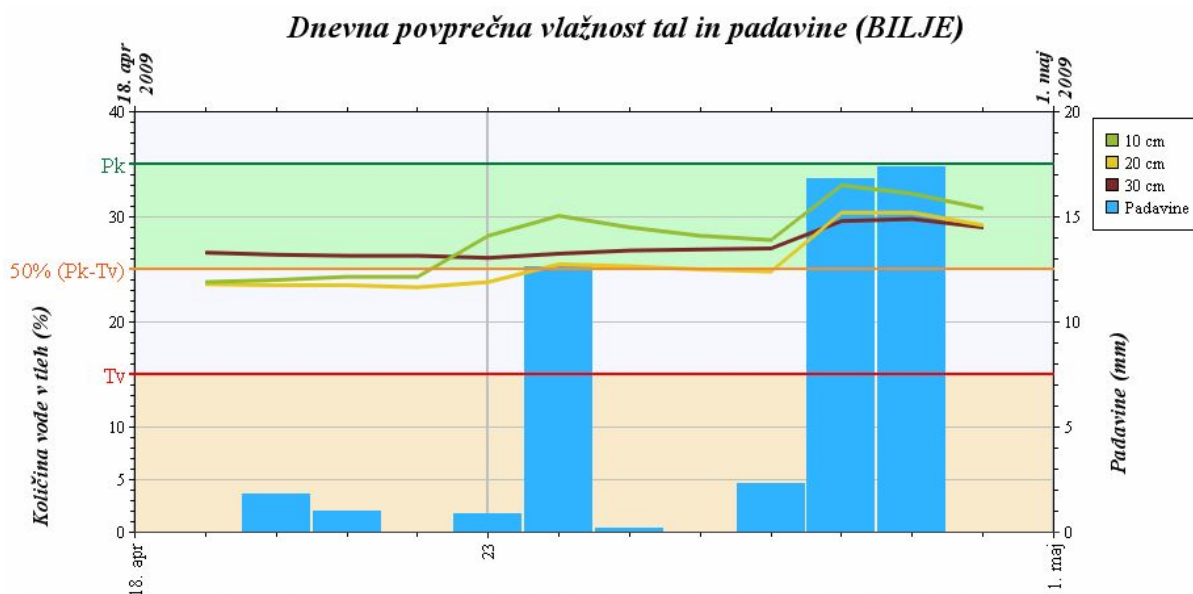
Trenutno so travniki večinoma rumeni zaradi cvetenja regrata, ki se počasi končuje. Na Primorskem je večina sadnega drevja že odcvetela. Zaradi dežja se pojavlja nevarnost glivičnih obolenj, pri vinski trti pa peronospori (prag za razvoj drugod po Sloveniji še ni bil presežen). Mladike zgodnjih sort vinske trte so na izpostavljenih legah na Primorskem že dolge do 50 cm,

drugod po Sloveniji pa 5 do 15 cm. Ozimine imajo sedaj že eno kolence, jarine pa so v fazi vznika oz. razraščanja, kar je primeren čas za zatiranje plevelov.

Opazovalna postaja	Padavine [mm]	ETo [mm]	Vodna bilanca [mm]	Padavine [mm]	ETo [mm]	Vodna bilanca [mm]
	v preteklem tednu (23. - 29. april 2009)			v vegetacijskem obdobju		
BILJE	50.2	18.6	31.6	76.4	92.3	-15.9
LJUBLJANA - BEŽIGRAD	38.9	14.1	24.8	96	77.2	18.8
NOVO MESTO	54	13.6	40.4	92.9	72.8	20.1
CELJE	42.1	15.5	26.6	68.9	80.2	-11.3
MARIBOR - LETALIŠČE	23.5	18.9	4.6	47.1	91.3	-44.2
MURSKA SOBOTA - RAKIČAN	17.3	20.2	-2.9	30.8	85	-54.2
PORTOROŽ - LETALIŠČE	24.4	20.5	3.9	59.2	94.1	-34.9

4. Voda v tleh

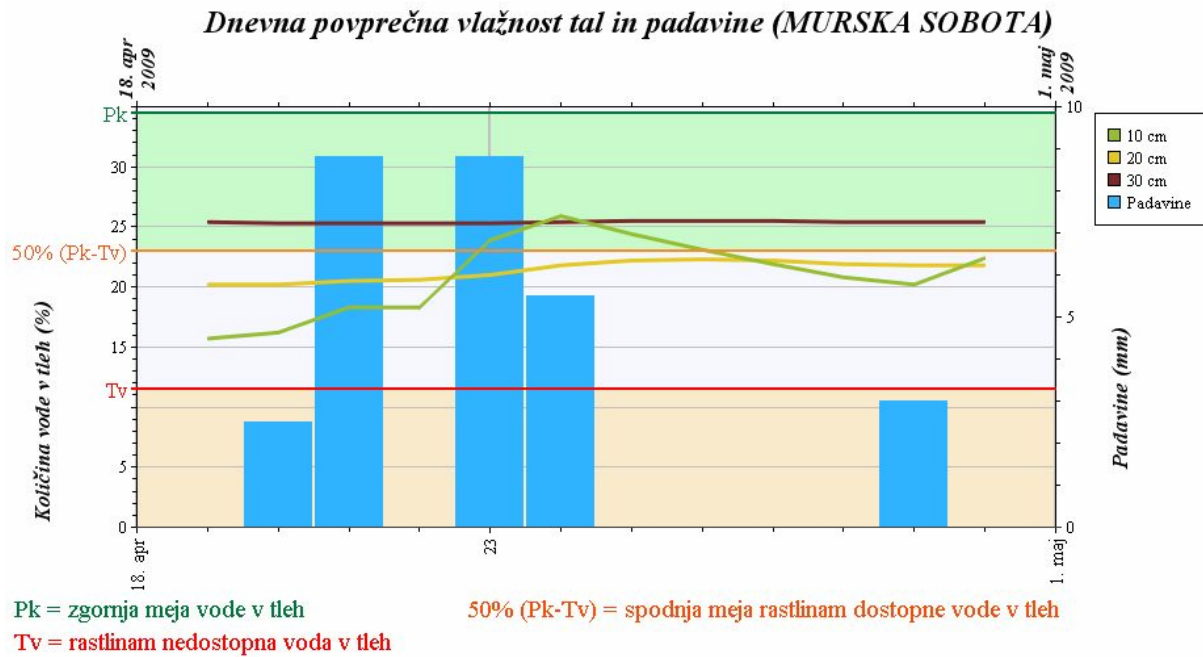
Preskrbljenost vode v tleh, ki je v prvi polovici aprila predvsem na Primorskem in Goriškem že padla na nivo pod 50 % rastlinam dostopne vode, se je s padavinami povsod nekoliko izboljšala. Kljub občutku, da veliko dežuje, pa se zaloge vode v tleh večinoma niso napolnile. Na Štajerskem se je zaloga sicer popravila na vseh globinah, prav tako na Goriškem (graf Bilje), a vendar ne do poljske kapacitete. Na Obali se je sicer nakoliko popravilo stanje v zgornji plasti tal, medtem ko se pod globino 30 cm ni nabralo nič nove zaloge. V severovzhodni Sloveniji (graf Murska Sobota) je stanje najslabše. Na globini 30 cm je vode še približno dovolj, količina se ne spreminja. V zgornji plasti tal pa se je stanje le za en dan v zadnji dekadi aprila popravilo nad kritično mejo 50 % rastlinam dostopne vode. Take razmere niso obetavne, saj lahko ob prvih višjih temperaturah že nastopi stresno stanje za rastline.

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

5. Obeti (izdano 30.4.2009)

V soboto bo dopoldne sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno s plohami in nevihtami. V nedeljo bo večinoma sončno. Oba dneva bo še pihal severovzhodnik, na Primorskem šibka burja.

6. Signal sezone napovedi - okvirni vremenski izgledi za naslednje trimesečje maj, junij, julij 2009 (izdano 30.3.2009)

Signal ostaja enak kot v prejšnji dekadi, v naslednji dekadi pa že lahko pričakujemo novega.

Evropa: Izračuni večine vodilnih svetovnih meteoroloških centrov, ki se ukvarjajo s sezonskimi vremenskimi napovedmi (ECMWF, Met Office, Meteo-France, IRI, NCEP) za trimesečje april, maj, junij 2009 napovedujejo za območje Evrope razmeroma dobro ujemanje temperatur in količine padavin s povprečjem zadnjih 25 let.

Zaznati je šibak signal za nekoliko nadpovprečno toplo vreme na severovzhodu Evrope in v vzhodnem Sredozemlju, ter možnost manjšega primanjkljaja dežja na jugozahodu celine ter v južnem Sredozemlju. Na območju srednje Evrope in severnega Balkana je prisoten šibak signal za nekoliko nadpovprečno količino padavin.

Slovenija: Razmere v Sloveniji predvidoma ne bodo bistveno odstopale od dolgoletnih povprečij, zaznati pa je rahlo povečano verjetnost za nekoliko bolj namočeno trimesečno obdobje od povprečja zadnjih 25 let.

Opomba: Sezonske vremenske napovedi v zmernih geografskih širinah so še vedno dokaj nezanesljive. Možna so tudi velika odstopanja od napovedanih vrednosti.

Viri informacij:

<http://www.ecmwf.int>

<http://www.cpc.ncep.noaa.gov>

<http://www.metoffice.com/research/seasonal/>

<http://iri.columbia.edu>

<http://www.arso.gov.si/vreme/agrometeorologija/aktualno.html>